

IL-KITBA DESKRITTIVA

Gwida u Għajnuna

Sa A. Schembri – Sa C. Zerafa
Skola St Joseph, Tas-Sliema

Għaliex il-kitba deskrittiva?

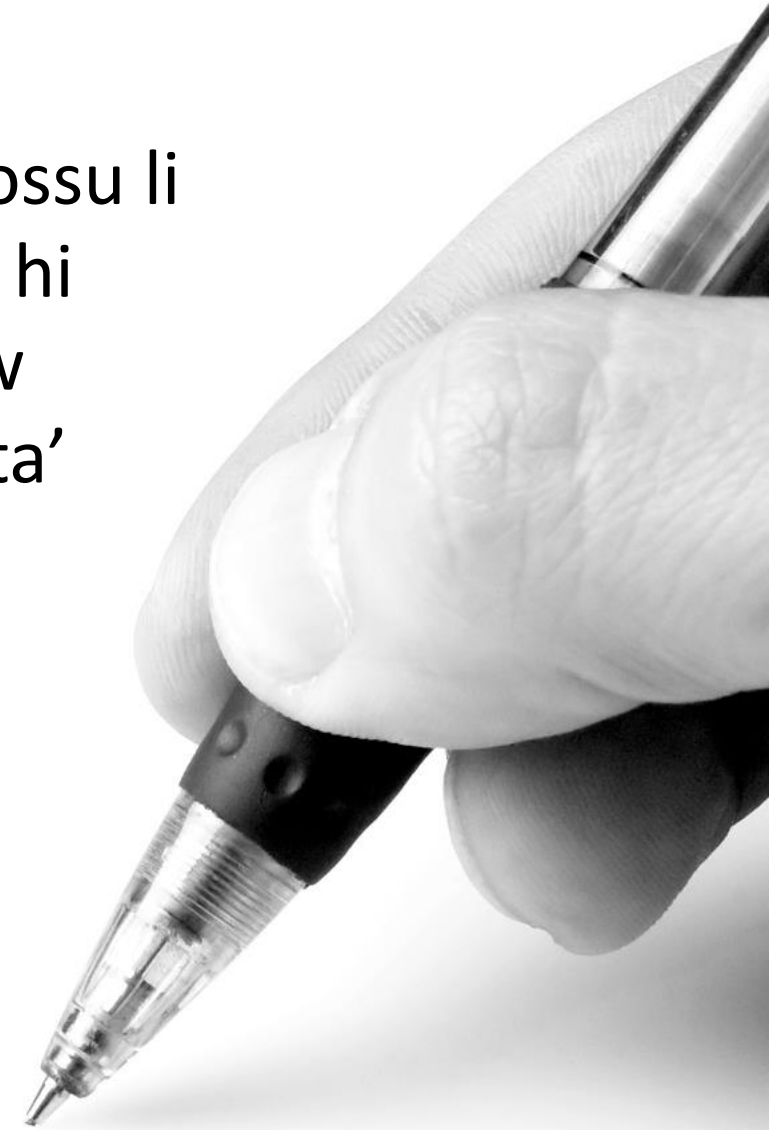
Il-kittieba jużaw il-kitba deskrittiva biex joħolqu stampa ċara u dettaljata ta' persuna, post jew oġġett.

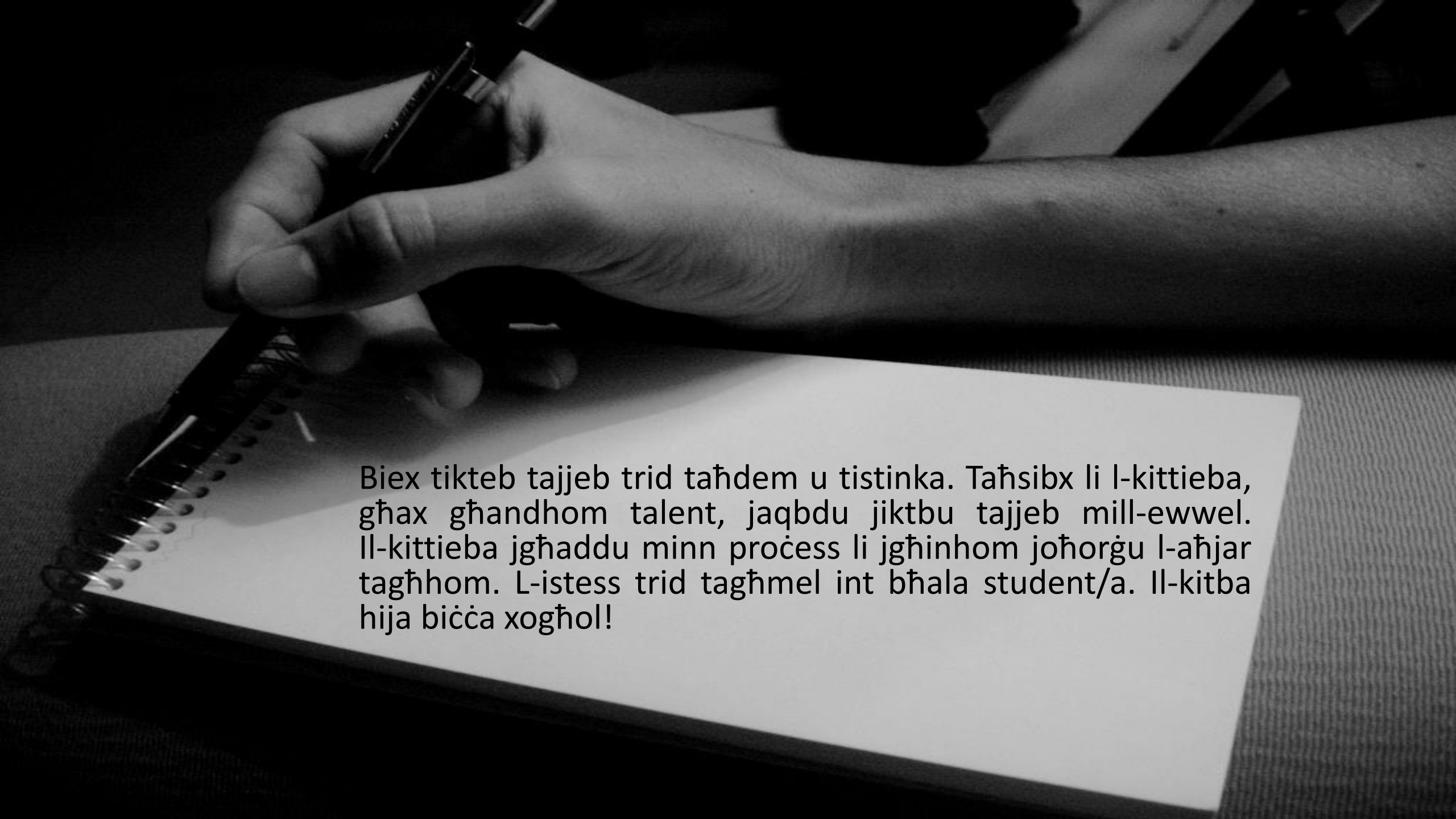
Filwaqt li l-kitba narrattiva tiffoka fuq il-ġrajja, il-kitba deskrittiva toħroġ is-sens tas-sugġett permezz ta' osservazzjoni dettaljata bbażata fuq is-sensi.

Il-kitba deskrittiva tħaddem il-qawwa tal-lingwa u s-sensi biex jagħtu ħajja lis-sugġett (persuna, oġġett jew post).

Jekk wara l-qari ta' kitba deskrittiva l-qarrejja jhossu li saru jafu sewwa l-karattru tal-istorja, il-post fejn hi ambjentata d-deskrizzjoni jew iħossu li żammew f'idejhom dak l-oġġett deskritt, mela l-kittieb jista' jgħid li għamel biċċa xogħol tajba.

Jekk il-qarrejja jhossu rabta emozzjonali jew apprezzament profund tat-tifsira tas-sugġett deskritt, mela l-kittieb ikun għamel biċċa xogħol mill-aqwa.

Biex tikteb tajjeb trid taħdem u tistinka. Taħsibx li l-kittieba, għax għandhom talent, jaqbd u jiktbu tajjeb mill-ewwel. Il-kittieba jgħaddu minn proċess li jgħinhom joħorġu l-aħjar tagħhom. L-istess trid tagħmel int bħala student/a. Il-kitba hija biċċa xogħol!

Qabel tibda tikteb

F'din il-fażi trid taħseb dwar il-kwalitajiet tas-sugġett li se tiddekrivi. Aghmel *brainstorming* dwar id-dettalji kollha marbutin mas-sugġett. Jekk se tikteb fuq post, irrifletti fuq il-madwar. Tikkunsidrax biss il-karatteristiċi fiċċi imma wkoll il-memorji, l-emozzjonijiet u l-ideat li jqanqal is-sugġett.

Il-memorja/tifkira u l-emozzjoni huma importanti ħafna biex jirnexxilek toħroġ tajjeb is-sugġett. Ippjana x'se jkun il-punt ċentrali ta' kull paragrafu u oħloq qafas (*outline*) li jqiegħed id-dettalji f'sekwenza logika.

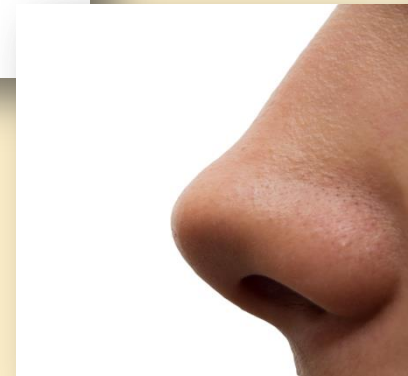

Waqf il-kitba

Meta tibda tikkrea l-ewwel abbozz (*draft*) tal-kitba deskrittiva, imxi fuq il-qafas li tkun ippjanajt, imma ftakar li l-għan ewlieni huwa li tagħti lill-qarrej esperjenza rikka tas-sugġett. L-iżjed ħaġa importanti fil-kitba deskrittiva hija li turi mhux tghid dwar is-sugġett.

Mod tajjeb ħafna biex jirnexxilek huwa li tinvolvi s-sensi – mhux biss tal-vista, imma wkoll tas-smiegħ, tal-mess, tax-xamm u tat-togħma. Ikteb b'tali mod li l-qarrej jara nżul ix-xemx, jisma' l-għanja, ixomm il-fjuri, itiegħem l-ikel jew iħoss il-qabda tal-id.

Tista' tagħmel 5 kolonni, kolonna għal kull sens u tnizzel x'jigik f'moħħok marbut ma' dak is-sens fuq l-oġġett/il-persuna/il-post li qed tiddekrivi.

Uża lingwa figurattiva u deskrittiva, kif ukoll immagni konkreti biex tiddekrivi s-sugġett. Is-similitudni u l-metafora jarrekkixxu d-deskrizzjoni.

Eżempji mill-istejjer fl-antoloġija *Bejn Ħaltejn*:

“L-iskola kienet teħtieġ bankijiet daqs il-ħobż.” (*Bank*)

“Grizmejh bdew iniggżuh qishom kienu mimlija labar.”

(*Xtara l-Ħut fil-Baħar*)

“Il-bieb tal-kewba tal-flett kien qisu jkellmek ...” (*Ċensina*)

“... ikaxkar riglejha donnu xi ors imħeddel ...” (*Bl-Irħis*)

Innota d-deskrizzjoni f'din is-silta

Il-pannu kien ħrax daqs *sandpaper* ġdida. Hi u tfarfar it-trab minn fuqu ħassitu jigirfilha subgħajha twal u mqarqça. Żammitha f'idejha għajjiena u bir-rabja li ħasset telgħetilha fawra li ħammritilha widnejha. Kif setgħet taħbili? Kif qatt ma qaltli b'xejn? Ħasbet. Għalqet għajnejha għal ftit sekondi bil-kaxxa f'ħogorha. Kienet kaxxa żgħira tal-injam, miksija b'pannu blu li xi darba kien skur imma maż-żmien kuluru ntefa. Fuq barra ma kien hemm l-ebda isem u l-ebda data.

Silta mill-istorja *Aqrali xi ħaġa ġdida*, qaltilha ta' Clare Azzopardi

“Il-pannu kien ħrax daqs sandpaper ġdida.”

Is-silta mill-ewwel tibda bid-deskrizzjoni bl-użu tas-similitudni. Qed tqabbel il-pannu ma' *sandpaper*. Il-verb “ħrax” hu marbut mad-deskrizzjoni ħlief li qed juri l-azzjoni li qabel il-pannu kien lixx u artab u issa sar aħrax. L-effett tal-ħruxija hu amplifikat bix-xebh mas-*sandpaper*. Anke *s-sandpaper* hi deskritta għax hija “ġdida”. Dan kollu jappella għas-sens tal-mess. Il-qarrej jista' jifhem kif qed jinħassu dawn il-materjali għax f'ħajtu ġieli mess il-pannu u mess ukoll is-*sandpaper*. Għaldaqstant il-kittieba pingiet permezz tal-kliem il-kundizzjoni tal-pannu.

“Hi u tfarfar it-trab minn fuqu ħassitu jigirfilha subgħajha twal u mqarqċa.”

L-appell għall-qarrej biex jifhem u jimmagina s-sugġett permezz tas-sens tal-mess jibqa' għaddej bid-deskrizzjoni tat-trab. Il-persuna ħasset it-trab *“jigirfilha subgħajha twal u mqarqċa.”* Anke s-swaba' huma deskritti bl-aġġettiv “twal” u l-partiċipju passiv li qed jieħu l-funzjoni ta' aġġettiv ukoll.

**“Żammitha f’idejha għajjena u bir-rabja li ħasset
telgħetilha fawra li ħammritilha widnejha.”**

Apparti d-deskrizzjoni tal-idejn għandna identifikazzjoni tal-emozzjoni li kienet qed tħoss, “rabja” u l-konsegwenza ta’ din l-emozzjoni kienet il-fawra li ħammritilha widnejha. Il-qarrej jista’ jifhem din l-emozzjoni u jista’ jimmagina tajjeb l-istat emozzjonali u fiżiku ta’ din il-persuna.

“Kif setgħet taħbili? Kif qatt ma qaltli b’xejn? Hasbet.”

Id-deskrizzjoni ma baqgħetx biss fuq barra imma daħħlitna f’moħħ il-karattru. Qed naraw x’qed taħseb u l-istat ta’ sorpriża u konfużjoni li kellha, u għalhekk il-qarrej jista’ jifhem għaliex kienet irrabjata u għaliex telgħetilha fawra fil-frustrazzjoni li kienet qed tħoss.

“Għalqet għajnejha għal ftit sekondi bil-kaxxa f’hogorha.”

L-awtriċi trid tqeghedna fil-pożizzjoni tal-karattru b’għajnejha magħluqin bil-kaxxa f’hogorha. Awtomatikament jigina l-ħsieb tal-preżenza tal-kaxxa f’hogorha. It-toqol tal-kaxxa qed jissimbolizza l-misteru kollu marbut ma’ din il-kaxxa u issa li sabitha ma tistax terga’ lura għall-istat ta’ qabel ma saret taf bl-eżistenza tagħha. Is-sens tal-mess b’hal qisu jrid ifakkarha li l-kaxxa qiegħda hemm u dak li tfisser se jkollha toqgħod bih għal dejjem.

“Kienet kaxxa żgħira tal-injam, miksija b’pannu blu li xi darba kien skur imma maż-żmien kuluru ntefa. Fuq barra ma kien hemm l-ebda isem u l-ebda data.”

Deskrizzjoni fiżika tal-kaxxa. Osservaw id-dettalji. Il-kaxxa hija żgħira, tal-injam, miksija b’pannu blu li biż-żmien iċċara, mela issa għandha blu mitfi u qabel il-kulur blu kien skur. Fuq barra m’hemmx isem u lanqas data. Donnu l-qarrej kien se jistenna xi data għax jidher li għadda ħafna żmien minn fuq din il-kaxxa.

L-istruttura

Il-kitba tista' taqsamha f'ħames paragrafi.

L-ewwel paragrafu – introduzzjoni

Tliet paragrafi – kontenut deskrittiv

L-aħħar paragrafu - konkluzjoni

Jekk qed tikteb dwar attività/ġrajja li seħħet qiegħed il-paragrafi f'sekwenza kronologika skont kif seħħet il-ġrajja.

Jekk qed tikteb fuq oġġett jew persuna, qiegħed il-paragrafi f'sekwenza li jimxu mill-general li għall-ispeċifiku.

Il-kitba deskrittiva trid tkun preċiża fid-dettalji imma ma tistax tibda mill-ewwel bihom inkella l-qarrej se jkollu diffikultà biex jibni l-immagni f'moħħu.

Eżempju – deskrizzjoni ta' dar

L-ewwel paragrafu:

Niżżel l-affarijiet li tinnota meta tara d-dar minn barra.

It-tieni paragrafu:

Niżżel kull sensazzjoni li tesperjenza ladarba tkun fid-dar. Dak li tara, il-ħsejjes, l-irwejjaħ, l-emozzjoni li ttik id-dar.

It-tielet paragrafu:

Deskrizzjoni speċifika tal-izjed parti għal qalbek fid-dar.

Introduzzjoni

P. 1

Ikteb l-ideat ewlenin li
jistabbilixxu t-ton tal-kitba.

Kontenut
(body)

P. 2

Ibda b'sentenza li turi l-idea ewlenija
tal-paragrafu. Kif tidher id-dar minn
barra.

P. 3

Ibda b'sentenza li turi l-idea ewlenija
tal-paragrafu. Kif tidher id-dar minn
ġewwa.

P. 4

Ibda b'sentenza li turi l-idea ewlenija
tal-paragrafu. Iddeskrivi l-iżjed parti li
toghġbok fid-dar.

P. 5

Ikkonkludi bi ħsieb li jiġbor
t-tema ewlenija tal-kitba
kollha. Tinsix li dan
il-paragrafu hu l-aħħar ħaġa li
se jaqra l-qarrej.

Konklużjoni

Reviżjoni u editjar

Fil-faži meta terġa' taqra dak li ktibt tista' tbiddel u teditja xogħlok bil-għan li tipperfezzjona l-kitba.

Meta tirrevedi xogħlok żomm dawn il-punti f'moħħok:

- Il-kitba tiżviluppa b'tali mod li l-qarrej jista' japprezza s-sugġett li ddeskrivejt? It-tqassim tal-paragrafi jhawdu aktar milli jiddeskrivu?
- L-għażla tal-kelma u l-lingwa figurattiva jinvolve l-ħames sensi u jwasslu emozzjoni u tifsira?
- Hemm dettalji biżżejjed li jagħtu stampa sħiħa lill-qarrej?
- Hemm rabta bejn id-deskrizzjoni u dak li trid twassal lill-qarrej?

Il-kitba deskrittiva hija interessanti kemm għal min jiktibha u kemm għal min jaqraha. Titlob mill-kittieb il-ħila tal-osservazzjoni, ħaġa li kultant minħabba l-għaġla tal-ħajja nwarribuha.

Piŋgi l-ħajja bil-kliem u ssib ħafna segwaċi lesti jaqraw dak li għandek xi tgħid u x'tiddekrivi! 😊

Kull ġurnata li tgħix hija esperjenza li tkabbarlek l-abbiltà li tiddekrivi għax qed tgħixha. Waqt li qed tikteb immagina li għandek bżonn tirrakkonta kull ħaġa li esperjenzajt u immagina li hemm xi ħadd herqan biex jisma'.

Dan kollu minflok tagħmlu bil-fomm tista' tagħmlu bil-kitba.

Jekk tipprova dan l-eżerċizzju u tiegħu gost, żgur li jirnexxilek tikteb tajjeb!

